

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8CdoR/4/2025
Identifikačné číslo spisu:	1122208995
Dátum vydania rozhodnutia:	25.08.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Rumana
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:1122208995.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa: U. G., narodeného XX. Q. XXXX, O., O. X, zastúpeného advokátkou: JUDr. Denisa Jánošíková, Bratislava, Klincová 35, proti povinnému platiť výživné: H. H. G., narodený X. X. XXXX, O. O., O. XXX/XX, O. O., o určenie výživného na čas do rozvodu, vedenej na Mestskom súde Bratislava II. pod sp. zn. B1-3P/60/2022, o dovolaní povinného proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 25. júna 2025 č. k. 12CoP/103/2023 - 271, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Navrhovateľovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) výrokom I. potvrdil rozsudok Okresného súdu Bratislava I. (ďalej len „súd prvej inštancie“) z 23. novembra 2022 č.k. 3P/60/2022-107, ktorý výrokom I. uložil otcovi plnoletého dieťaťa U. G. narodeného XX.XX.XXXX povinnosť zaplatiť výživné na U. G. za obdobie od 20.12.2016 do 05.06.2018 (zročné výživné), vo výške 300 eur mesačne, spolu vo výške 4254,84 eur a to do piatich dní od doručenia tohto rozsudku, k rukám plnoletého dieťaťa. Výrokom II. rozhodol, že žiadny z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. Odvolací súd rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

2. Súd prvej inštancie rozsudok odôvodnil právne ustanoveniami § 62 ods. 1, 2, 5, § 75 ods. 1 a § 76 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine (ďalej len „Zákon o rodine“). Zistil, že matka sa podaným návrhom zo dňa 20. decembra 2016 domáhala v tom čase k maloletému U. úpravy výkonu rodičovských práv a povinností na čas do rozvodu, konanie bolo vedené pod sp. zn. 3P/233/2016. Matka navrhovala výživné na maloletého U. vo výške 250 eur. Vzhľadom na skutočnosť, že U. G. nadobudol 30. mája 2018 plnoletosť, súd uznesením z 21. septembra 2022 č.k. 3P/233/2016-366 vylúčil návrh na určenie výživného na samostatné konanie. Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že primeraným je výživné v sume 300 eur mesačne, vychádzajúc pritom z mesačných

výdavkov oprávneného za rozhodné obdobie vo výške 570 eur mesačne a z príjmu otca v priemere 2.132 eur mesačne s prihliadnutím na v tom čase realizovanú osobnú starostlivosť matky o oprávneného. Z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že otec zaplatil na výživnom za určovacie obdobie 1.000 eur, pričom do platieb vykonaných otcom nezapočítal platby za cestovné navrhovateľa MHD, električka vo výške 13 eur mesačne a 10 eur mesačne ako platby za telekomunikačné služby a to s poukazom na zistenie súdu o poberaní rodinných prídavkov poskytovaných štátom na maloletého, napriek tomu, že v rozhodnom čase ešte maloletý navrhovateľ sa nachádzal nepretržite v osobnej starostlivosti matky. Zročné výživné vo výške 4 254,84 eur určené po započítaní 1.000 eur zaplatených na zročnom výživnom uložil otcovi zaplatiť do piatich dní od doručenia tohto rozsudku, keďže otec o povolenie plniť v splátkach nežiadal. O trovách konania rozhodol súd podľa § 52 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“) tak, že žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania.

3. Odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie správne vyhodnotil i možnosti, schopnosti a majetkové pomery rodičov. Za základ pre hodnotenie schopností a možností rodiča platí výživné správne považoval zistenie jeho skutočných príjmov, ako aj podkladov odôvodňujúcich záver, že tento príjem zodpovedá telesným i duševným schopnostiam rodiča, jeho skúsenostiam, plneniu jeho pracovných povinností, ako aj miestnym možnostiam jeho uplatnenia. Správne zohľadnil reálne zárobkové možnosti povinného dané ako jeho subjektívnymi vlastnosťami tak aj objektívnymi skutočnosťami. Súd prvej inštancie sa tak reálnym príjmom otca zaoberal v odsekoch 5 a 12. Odvolací súd súhlasil so záverom súdu prvej inštancie, že je v možnostiach otca, aby na výživu navrhovateľa prispieval v období od 20. decembra 2016 do 05. júna 2018 (čas do rozvodu rodičov navrhovateľa) sumou 300 eur mesačne. Takto určené výživné zodpovedá zisteným pomerom, príjmu výživou povinného a potrebám výživou oprávneného. Z mesačného príjmu otca v rozhodnom období 2.132 eur, po odrátaní výživného na navrhovateľa 300 eur a na v tom čase maloleté E. 200 eur, zostáva pre jeho osobu 1.632 eur na uspokojovanie všetkých jeho základných i ďalších potrieb. Následne odvolací súd uvádza, že určené výživné zodpovedá i ustálenej súdnej praxi, v zmysle ktorej výživné na všetky vyživovacie povinnosti má postihovať 20 % až 30 % z príjmu výživou povinného rodiča. Výživné na obe vyživovacie povinnosti otca je v rozsahu 23,45%. I v zmysle „Metodiky pre výpočet výživného rodičov k deťom, tzv. tabuľkové výživné“, vydanéj Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky výživné pri dvoch vyživovacích povinnostiach predstavuje pre dieťa študujúce na Strednej škole 18 % čistého príjmu povinného rodiča. Tomu zodpovedá suma výživného až 383 eur. Za irelevantné považoval odvolacie námietky poukazujúce na návrh matky a návrh rodičovskej dohody v konaní sp. zn. 3P/233/2016. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ustanovenia § 52 Civilného mimosporového poriadku v spojení s § 396 ods. 1 Civilného sporového poriadku tak, že žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania, keď nezistil dôvod na aplikáciu výnimky.

4. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal povinný dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Namietal, že súd nesprávnym procesným postupom mu znemožnil uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Porušenie práva na spravodlivý proces videl dovolaateľ predovšetkým v tom, že súd prvej inštancie pojednával v jeho neprítomnosti na pojednávaniach dňa 21. septembra 2022 a 23. novembra 2022, hoci sa riadne ospravedlnil z vážnych zdravotných dôvodov. Uviedol, že bol v uvedenom období práceneschopný, o čom existovala elektronická evidencia (e-PN), ktorú si mal súd overiť u Sociálnej poisťovne. Tým, že súd konal v jeho neprítomnosti, nemohol predložiť dôkazy o svojich príjmoch a výdavkoch na syna v rozhodnom období, čo malo zásadný vplyv na rozhodnutie. Ďalej namietal prieťahy v konaní, keď od šiesteho do siedmeho pojednávania uplynuli takmer štyri roky, čo považoval za neprijateľné. Dovolaateľ taktiež tvrdil, že odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu je nedostatočné, nepresvedčivé a nezrozumiteľné, pretože sa riadne nevysporiadal s jeho podstatnými odvolacími námietkami, najmä s námietkou porušenia práva na spravodlivý proces v dôsledku neakceptovania jeho ospravedlnenej neúčasti. Na základe uvedeného navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil rozsudky oboch súdov nižších stupňov a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

5. Navrhovateľ sa k dovolaniu povinného nevyjadril.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) účastník zastúpený v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorého neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) a dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

7. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok a tejto jeho mimoriadnej povahe zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti, prísne regulovanej Civilným sporovým poriadkom. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, len ak to zákon pripúšťa, pričom prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním.

8. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

10. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

11. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. V zmysle uvedeného ustanovenia treba za nesprávny procesný postup považovať postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnoprávnemu rámcu, a tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

12. Dovolateľ v dovolaní namietal nedostatočné odôvodnenie, nevysporiadanie sa s námietkou o jeho PN a následným konaním v jeho neprítomnosti a neprimeranú dĺžku konania.

13. Podľa § 380 ods. 1 zákona č. 160/2015 Civilného sporového poriadku odvolací súd je odvolacími dôvodmi viazaný.

14. Dovolací súd však po preskúmaní obsahu spisu, najmä odvolania dovolateľa z 07. júla 2023, dospel k jednoznačnému záveru, že dovolateľ si túto námietku v odvolacom konaní vôbec neuplatnil. Z obsahu jeho odvolania vyplýva, že namietal nepreskúmateľnosť rozsudku, nesprávne skutkové zistenia a nesprávne právne posúdenie, pričom sa zameriaval výlučne na vecnú stránku sporu - na výšku výdavkov na syna, na svoje vlastné príspevky, na správanie matky a na nesprávne vyčíslenie zročného výživného. V odvolaní sa nenachádza ani zmienka o tom, že by súd prvej inštancie pochybil, keď konal v jeho neprítomnosti, ani tvrdenie o existencii elektronického potvrdenia o práceneschopnosti. Odvolací súd mohol preskúmať iba dôvody uvedené v odvolaní.

15. K problematike princípu subsidiarity dovolania sa vyjadril najvyšší súd vo svojom uznesení z 24. augusta 2022 sp. zn. 6Cdo/74/2020: „38. Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok je vo vzťahu k odvolaniu ako riadnemu opravnému prostriedku subsidiárny nielen z procesného hľadiska - teda dovolanie možno podať len proti rozhodnutiu vydanému v odvolacom konaní (čo znamená, že odvolacie konanie predchádza dovolaciemu konaniu), ale aj z hmotnoprávneho hľadiska, ktoré zohľadňuje skutočnosť, že dovolateľ môže v mimoriadnom opravnom prostriedku (úspešne) argumentovať len takými dôvodmi, ktoré namietol už v rámci riadneho opravného prostriedku a ktoré boli meritórne posudzované odvolacím súdom. V prípade, že takéto námietky v odvolacom konaní neuplatnil, hoci tak urobiť mohol a mal, tieto námietky ex post nemôžu byť spôsobilé založiť prípustnosť dovolania.

39. Z uvedeného teda vyplýva, že dovolací dôvod nesprávneho právneho posúdenia je pre prípustnosť dovolania relevantný len vtedy, ak vec nesprávne právne posúdil odvolací súd alebo ak v odvolaní namietané nesprávne právne posúdenie vecí súdom prvej inštancie odvolací súd svojím procesným postupom nenapravil. Avšak nemôže tomu byť v prípade, ak samotná strana sporu nevyužila svoje právo namietat konkrétnu nesprávnosť už v rámci podaného odvolania; v takom prípade strana sporu mala možnosť uplatniť svoj vplyv na výsledok konania vo vzťahu ku konkrétnej otázke, ale keď tak neurobila, hoci tak urobiť mohla a mala, predmetná otázka sa nestala predmetom prieskumu odvolacieho súdu, ktorý nemal možnosť v rámci opravného konania vyhodnotiť jej opodstatnenosť aj vo vzťahu k existujúcej judikatúre najvyššieho súdu. V tomto prípade rozhodnutie odvolacieho súdu na vysporiadaní sa s uplatnenou námietkou nezáviselo z dôvodu jej neuplatnenia, preto sa jej preskúmania dovolateľka nemôže domáhať v dovolacom konaní.

40. Z princípu racionálneho, efektívneho a inštančného súdneho konania o dovolaní vyplýva, že dovolateľ musí uplatniť celú argumentáciu, ktorú považuje za významnú, rovnako ako všetky potenciálne dovolacie návrhy už v odvolacom konaní. Úlohou dovolacieho súdu je potom posúdiť, či tieto argumenty a návrhy odvolací súd riadne preskúmal a či k nim zaujal správny právny záver. Nedávalo by žiaden rozumný zmysel, aby podstatné argumenty a návrhy, ktoré mohol (a mal) dovolateľ uplatniť už v predchádzajúcom odvolacom konaní, predkladal až dovolaciemu súdu. Takto by totiž nastala celkom absurdná situácia, kedy by najvyšší súd preskúmaval rozsudok odvolacieho súdu (teda jeho „zákonnú správnosť a spravodlivosť“), hoci by však tento odvolací súd nemal žiaden dôvod, pre ktorý by sa mohol (a mal) zaoberať určitou argumentáciou, ktorá mu nebola známa (zrejma), pretože ju dovolateľ nepoužil a „vyčkal“ s ňou až na konanie pred dovolacím súdom. Inak povedané, dovolanie nemôže predstavovať nástroj na obchádzanie (hoci aj neúmyselné) povinnosti vyčerpania riadnych procesných prostriedkov na ochranu subjektívnych práv dovolateľa, a to nielen formálne, ale aj materiálne, dispozične, teda obsahovo vecne (argumentačne); hodnotové obmedzenie prípustnosti opravného prostriedku nepredstavuje odmietnutie spravodlivosti. Z vyššie uvedeného teda možno uzavrieť, že dovolateľ môže urobiť spôsobilým predmetom dovolacieho konania len také námietky, ktoré už uplatnil v odvolacom konaní, pokiaľ tak s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu urobiť mohol, a tak poskytol príležitosť odvolaciemu súdu sa k nim vyjadriť.“

16. Uvedené rozhodnutie dovolacieho súdu preskúmal aj Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom uznesení z 21. februára 2023 sp. zn. IV. ÚS 108/2023-20 a dospel k záveru, že je ústavne udržateľné.

17. Keďže dovolateľ námietku týkajúcu sa jeho neúčasti na pojednávaniach a existencie elektronickej PN vzniesol v dovolaní bez uplatnenia v odvolacom konaní, odvolací súd preto nemohol pochybiť, keď sa nevysporiadal s argumentom, ktorý nebol súčasťou odvolania (§ 380 ods. 1 CSP). Z tohto dôvodu je

táto kľúčová námietka dovolateľa neprípustná a dovolací súd na ňu nemohol prihliadať.

18. Dovolací súd konštatuje, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozsudku (najmä v bodoch 9 až 26) sa riadne a presvedčivo vysporiadal so všetkými odvolacími námietkami, ktoré dovolateľ skutočne v odvolaní vzniesol. Zaoberal sa námietkou nepreskúmateľnosti prvostupňového rozsudku a dospel k záveru, že nie je dôvodná. Posúdil správnosť určenia výšky výživného, pričom zohľadnil potreby dieťaťa a pomery oboch rodičov. Vysporiadal sa aj s tvrdeniami otca o jeho ďalších platbách a správne ich právne kvalifikoval. Odôvodnenie odvolacieho súdu je preto v súlade s požiadavkami § 220 CSP a nemožno ho považovať za arbitrárne alebo nedostatočné. Námietka dovolateľa je tak nedôvodná.

19. Hoci súd je povinný podľa základných princípov CSP konať tak, aby ochrana práv bola rýchla a účinná a má predchádzať zbytočným prieťahom, samotná dĺžka konania, aj keď neprimeraná, automaticky nezakladá vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP. Takáto vada by bola daná len v prípade, ak by prieťahy v konaní priamo spôsobili porušenie konkrétnych procesných práv dovolateľa s dopadom na meritum veci (napr. znemožnenie vykonania dôkazu, ktorý sa stal v dôsledku plynutia času nedostupným). Dovolateľ nepreukázal príčinnú súvislosť medzi dĺžkou konania a tvrdeným porušením jeho práva na spravodlivý proces v zmysle odňatia možnosti konať. Z tohto dôvodu uvedenú námietku dovolací súd vyhodnotil ako nedôvodnú.

20. Na základe vyššie uvedených dôvodov najvyšší súd dovolanie povinného podľa § 447 písm. c) CSP odmietol.

21. Dovolací súd rozhodnutie o nepríznaní nároku na náhradu trov konania navrhovateľa neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

22. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.